

บันทึกคณะกรรมการว่าด้วยการปรับเป็นพินัย
เรื่อง การดำเนินการตามกฎหมายว่าด้วยการปรับเป็นพินัย กรณีการกระทำความผิด
ตามมาตรา ๑๐๑/๑ และมาตรา ๑๐๑/๒ แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษา
คุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติ
ส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๑

สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมได้มีหนังสือที่ ทส ๑๐๑๒/๒๓๖๑๐ ลงวันที่ ๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๖๖ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาสรุปความได้ว่า เนื่องจากพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๑ ได้เพิ่มเติมบทกำหนดโทษทางอาญาตามมาตรา ๑๐๑/๑ โดยในวรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “ผู้ดำเนินการหรือผู้ขออนุญาตผู้ใดก่อสร้างหรือดำเนินโครงการหรือกิจการก่อนที่รายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมตามมาตรา ๔๘ จะได้รับความเห็นชอบหรือถือว่าได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการผู้ชำนาญการ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งล้านบาท และปรับอีกไม่เกินวันละหนึ่งแสนบาทตลอดระยะเวลาที่ไม่ได้ปฏิบัติให้ถูกต้องหรือหยุดการกระทำนั้น” และวรรคสองบัญญัติว่า “ถ้าการกระทำความผิดตามวรรคหนึ่งเป็นการก่อสร้างหรือดำเนินการในโครงการหรือกิจการหรือการดำเนินการใดที่อาจมีผลกระทบต่อทรัพยากรธรรมชาติ คุณภาพสิ่งแวดล้อม สุขภาพ อนามัย คุณภาพชีวิตหรือส่วนได้เสียสำคัญอื่นใดของประชาชนหรือชุมชนหรือสิ่งแวดล้อมอย่างรุนแรง ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษหนักกว่าโทษที่กฎหมายบัญญัติในวรรคหนึ่งกึ่งหนึ่ง” และมาตรา ๑๐๑/๒ บัญญัติว่า “ผู้ดำเนินการหรือผู้ขออนุญาตผู้ใดไม่นำส่งรายงานผลการปฏิบัติตามมาตรการที่กำหนดไว้ในรายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมตามมาตรา ๕๑/๕ วรรคหนึ่ง ต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งล้านบาท”

เมื่อมาตรา ๓๙ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัย พ.ศ. ๒๕๖๕ กำหนดให้เปลี่ยนความผิดอาญาที่มีโทษปรับสถานเดียวตามกฎหมายในบัญชี ๑ ท้ายพระราชบัญญัติฯ เป็นความผิดทางพินัย และให้ถือว่าอัตราโทษปรับอาญาที่บัญญัติไว้ในกฎหมายดังกล่าวเป็นอัตราค่าปรับเป็นพินัย นับตั้งแต่วันที่ ๒๕ ตุลาคม ๒๕๖๖ ซึ่งทำให้ความผิดอาญาและอัตราโทษปรับอาญาตามมาตรา ๑๐๑/๑ และมาตรา ๑๐๑/๒ แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๑ เปลี่ยนเป็นความผิดทางพินัยและอัตราค่าปรับเป็นพินัยโดยผลของกฎหมายนับแต่วันดังกล่าว สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจึงขอหารือแนวทางปฏิบัติตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัยฯ และอนุบัญญัติ เพื่อให้เกิดความชัดเจนและเป็นบรรทัดฐานในการปฏิบัติงาน โดยมีประเด็นข้อหารือ ดังนี้

ประเด็นที่หนึ่ง เนื่องจากข้อ ๘ วรรคสอง แห่งกฎกระทรวงการแสวงหาข้อเท็จจริงการรวบรวมพยานหลักฐาน และการชี้แจงหรือแก้ข้อกล่าวหา พ.ศ. ๒๕๖๖ กำหนดว่าเมื่อมีผู้กระทำความผิดทางพินัย และเป็นกรณีที่การพิจารณาปรับเป็นพินัยต้องทำเป็นองค์คณะ ให้หัวหน้าหน่วยงานของรัฐหรือผู้ซึ่งหัวหน้าหน่วยงานของรัฐมอบหมายแจ้งข้อกล่าวหาพร้อมทั้งข้อเท็จจริงและข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดทางพินัยต่อผู้ถูกกล่าวหาเป็นหนังสือ กรณีที่โครงการที่เสนอรายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมซึ่งได้กระทำความผิดตามมาตรา ๑๐๑/๑ เป็นประเภทโครงการที่ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครหรือผู้ว่าราชการจังหวัด

ทำหน้าที่ ประธานของคณะกรรมการผู้ชำนาญการ และกรุงเทพมหานครหรือสำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัด ทำหน้าที่ฝ่ายเลขานุการของคณะกรรมการผู้ชำนาญการ และปรากฏว่ามีการแต่งตั้งคณะกรรมการผู้ชำนาญการเพื่อพิจารณาโครงการด้านอาคาร การจัดสรรที่ดิน และบริการชุมชน ในกรุงเทพมหานคร จังหวัดนนทบุรี จังหวัดปทุมธานี จังหวัดสมุทรปราการ และมีการแต่งตั้งคณะกรรมการผู้ชำนาญการในเขตพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อมอีก ๗ จังหวัด และเมื่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมได้ประกาศกำหนดให้เจ้าหน้าที่ของรัฐสังกัดสำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัด สำนักงานปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ตำแหน่งผู้อำนวยการสำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัด นักวิชาการสิ่งแวดล้อมซึ่งดำรงตำแหน่งระดับชำนาญการขึ้นไป นักวิเคราะห์นโยบายและแผนซึ่งดำรงตำแหน่งระดับชำนาญการขึ้นไป นักวิชาการป่าไม้ซึ่งดำรงตำแหน่งระดับชำนาญการขึ้นไป และเจ้าหน้าที่ของรัฐสังกัดสำนักสิ่งแวดล้อม กรุงเทพมหานคร ตำแหน่งผู้อำนวยการสำนักสิ่งแวดล้อม รองผู้อำนวยการสำนักสิ่งแวดล้อม ผู้อำนวยการกองจัดการคุณภาพอากาศและเสียง นักวิชาการสิ่งแวดล้อมซึ่งดำรงตำแหน่งระดับชำนาญการขึ้นไป และนักวิชาการสุขาภิบาลซึ่งดำรงตำแหน่งระดับชำนาญการขึ้นไป เป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐตามกฎหมายว่าด้วยการปรับเป็นพินัย จะถือว่าผู้ใดเป็นหัวหน้าหน่วยงานของรัฐซึ่งต้องแจ้งข้อกล่าวหาและหัวหน้าหน่วยงานของรัฐดังกล่าวจะมอบหมายให้บุคคลดังกล่าวแจ้งข้อกล่าวหาได้หรือไม่

ประเด็นที่สอง เนื่องจากข้อ ๑๐ วรรคสี่ แห่งระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยระเบียบปฏิบัติในการปรับเป็นพินัย พ.ศ. ๒๕๖๖ กำหนดว่า เมื่อการพิจารณาปรับเป็นพินัยเรื่องใดต้องทำเป็นองค์คณะ ให้หัวหน้าหน่วยงานของรัฐกำหนดผู้เป็นหัวหน้าองค์คณะและองค์คณะจากบัญชีรายชื่อตำแหน่งข้าราชการและพนักงานของหน่วยงานของรัฐที่มีตำแหน่งไม่ต่ำกว่าระดับชำนาญการขึ้นไปหรือเทียบเท่าเป็นผู้มีอำนาจปรับเป็นพินัย กรณีที่โครงการที่เสนอรายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมซึ่งได้กระทำความผิดตามมาตรา ๑๐๑/๑ เป็นประเภทโครงการที่ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร หรือผู้ว่าราชการจังหวัด ทำหน้าที่ประธานของคณะกรรมการผู้ชำนาญการ และกรุงเทพมหานครหรือสำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัด ทำหน้าที่ฝ่ายเลขานุการของคณะกรรมการผู้ชำนาญการ หากเลขาธิการสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ในฐานะหัวหน้าหน่วยงานของรัฐ กำหนดให้เจ้าหน้าที่ของรัฐในสังกัดสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเป็นองค์คณะ องค์คณะดังกล่าวมีอำนาจพิจารณากำหนดอัตราค่าปรับเป็นพินัยสำหรับความผิดที่กระทำขึ้นทั้งในกรุงเทพมหานครและต่างจังหวัดหรือไม่ และเลขาธิการสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมสามารถกำหนดให้เจ้าหน้าที่ของรัฐสังกัดหน่วยงานอื่นตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมประกาศกำหนดเป็นองค์คณะเพื่อพิจารณากำหนดค่าปรับเป็นพินัยได้หรือไม่

ประเด็นที่สาม เนื่องจากมาตรา ๑๑๑ แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับความรับผิดชอบในทางอาญาของผู้แทนนิติบุคคล พ.ศ. ๒๕๖๐ บัญญัติว่า “ในกรณีที่ผู้กระทำความผิดเป็นนิติบุคคล ถ้าการกระทำความผิดของนิติบุคคลนั้นเกิดจากการสั่งการหรือการกระทำของกรรมการ หรือผู้จัดการ หรือบุคคลใดซึ่งรับผิดชอบในการดำเนินงานของนิติบุคคลนั้น หรือในกรณีที่บุคคลดังกล่าวมีหน้าที่ต้องสั่งการหรือกระทำการและละเว้นไม่สั่งการหรือไม่กระทำการจนเป็นเหตุให้นิติบุคคลนั้นกระทำความผิด ผู้นั้นต้องรับโทษตามที่บัญญัติไว้สำหรับความผิดนั้น ๆ ด้วย” หากผู้ดำเนินการหรือผู้ขออนุญาตที่กระทำความผิดตามมาตรา ๑๐๑/๑ หรือมาตรา ๑๐๑/๒ เป็นนิติบุคคล ประเภทบริษัทจำกัด ห้างหุ้นส่วนสามัญนิติบุคคลจดทะเบียนห้างหุ้นส่วนจำกัด และนิติบุคคลอาคารชุด ต้องดำเนินกระบวนการปรับเป็นพินัยกับกรรมการ

หรือผู้จัดการนิติบุคคลดังกล่าวหรือไม่ โดยเฉพาะกรณีนิติบุคคลอาคารชุดต้องดำเนินการปรับเป็นพินัยกับผู้จัดการนิติบุคคลอาคารชุด และผู้ดำเนินการแทนผู้จัดการนิติบุคคลอาคารชุด หรือไม่ และอัตราค่าปรับเป็นพินัยของนิติบุคคล และกรรมการหรือผู้จัดการรวมกันแล้วต้องไม่เกินจำนวนสูงสุดตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๑๐๑/๑ หรือมาตรา ๑๐๑/๒ หรือไม่

ประเด็นที่สี่ โครงการประเภทท่าเทียบเรือที่ได้ก่อสร้างท่าเทียบเรือซึ่งมีขนาดเกินกว่าที่กฎหมายกำหนดไว้ก่อนที่รายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมจะได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการผู้ชำนาญการ โดยได้ก่อสร้างท่าเทียบเรือแล้วเสร็จเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๖๒ และได้เปิดใช้ท่าเทียบเรือดังกล่าวต่อเนื่องจนถึงปัจจุบัน ต่อมาเจ้าของโครงการได้เสนอรายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมต่อสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๖๖ ซึ่งคณะกรรมการผู้ชำนาญการได้มีมติให้ความเห็นชอบรายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมโครงการดังกล่าวแล้วในปีเดียวกัน และกรณีโครงการประเภทโรงพยาบาลที่มีขนาดเข้าข่ายต้องจัดทำรายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมซึ่งได้ก่อสร้างแล้วเสร็จและเปิดดำเนินกิจการโรงพยาบาลมาตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๔๐ เรื่อยมาจนถึงปัจจุบัน โดยไม่ได้จัดทำรายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม ต่อมามีความประสงค์จะเพิ่มจำนวนเตียงผู้ป่วย จึงได้เสนอรายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมต่อคณะกรรมการผู้ชำนาญการเพื่อพิจารณา ทั้งสองกรณีดังกล่าวสามารถดำเนินการปรับเป็นพินัยได้หรือไม่ จะถือว่าขาดอายุความการกระทำความผิดตามมาตรา ๑๐๑/๑ หรือไม่

ประเด็นที่ห้า การดำเนินกระบวนการปรับเป็นพินัย ผู้ถูกกล่าวหาต้องยินยอมหรือรับสารภาพก่อนองค์คณะพิจารณาปรับเป็นพินัยหรือไม่

ประเด็นที่หก เนื่องจากข้อ ๑๐ วรรคห้า แห่งระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยระเบียบปฏิบัติในการปรับเป็นพินัย พ.ศ. ๒๕๖๖ กำหนดว่า ในระหว่างการศึกษาปรับเป็นพินัย หากมีเหตุทำให้องค์คณะคนใดคนหนึ่งไม่อาจพิจารณาปรับเป็นพินัยต่อไปได้ ให้หัวหน้าหน่วยงานของรัฐกำหนดเจ้าหน้าที่ของรัฐในบัญชีรายชื่อเจ้าหน้าที่ของรัฐเพื่อประกอบเป็นองค์คณะแทนกรณีดังกล่าว ในการพิจารณาปรับเป็นพินัย องค์คณะจะต้องเข้าประชุมครบตามจำนวนที่หัวหน้าหน่วยงานของรัฐแต่งตั้งหรือไม่ และองค์คณะสามารถมอบหมายให้บุคคลอื่นปฏิบัติราชการแทนหรือให้ผู้รักษาราชการแทนเข้าประชุมแทนได้หรือไม่

ประเด็นที่เจ็ด กรณีที่มีการกระทำความผิดตามมาตรา ๑๐๑/๑ แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๑ โดยเจ้าหน้าที่ของรัฐมีคำสั่งให้ชำระค่าปรับเป็นพินัยและให้ผ่อนชำระค่าปรับได้ แต่ในระหว่างที่ยังผ่อนชำระไม่แล้วเสร็จ ผู้กระทำความผิดยังคงดำเนินโครงการหรือกิจการต่อไป ซึ่งกรณีดังกล่าวมีโทษปรับรายวัน เนื่องจากเป็นความผิดต่อเนื่องตลอดระยะเวลาที่ไม่ได้ปฏิบัติให้ถูกต้องหรือหยุดการกระทำนั้น เจ้าหน้าที่ของรัฐจะกำหนดให้ชำระค่าปรับเป็นพินัยเพิ่มเติมได้หรือไม่ หรือต้องดำเนินการอย่างไร

คณะกรรมการว่าด้วยการปรับเป็นพินัยได้พิจารณาข้อหาหรือของสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยมีผู้แทนสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเป็นผู้ชี้แจงข้อเท็จจริงแล้ว เห็นสมควรกำหนดประเด็นที่ข้อหาหรือให้ชัดเจนตามที่ผู้แทนฯ ได้ขอเสนอแก้ไขเพิ่มเติมในที่ประชุม และมีความเห็นในแต่ละประเด็นดังต่อไปนี้

ประเด็นที่หนึ่ง ผู้ใดเป็นหัวหน้าหน่วยงานของรัฐที่ต้องแจ้งข้อกล่าวหาตามข้อ ๘ วรรคสอง แห่งกฎกระทรวงการแสวงหาข้อเท็จจริง การรวบรวมพยานหลักฐาน และการชี้แจงหรือแก้ข้อกล่าวหา พ.ศ. ๒๕๖๖ ต่อผู้กระทำความผิดตามมาตรา ๑๐๑/๑ แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริม

และรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๑ กรณีที่เจ้าหน้าที่ของรัฐสังกัดสำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัด สำนักงานปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม หรือกรณีที่เจ้าหน้าที่ของรัฐสังกัดสำนักสิ่งแวดล้อม กรุงเทพมหานคร และหัวหน้าหน่วยงานของรัฐ จะมอบหมายให้เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ที่มีอำนาจปรับเป็นพินัยตามประกาศกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เรื่อง กำหนดเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ที่มีอำนาจปรับเป็นพินัยตามมาตรา ๑๐๑/๑ และมาตรา ๑๐๑/๒ แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ แจ้งข้อกล่าวหาแทนนั้นจะดำเนินการได้หรือไม่ เห็นว่า โดยที่มาตรา ๓๙^๑ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัย พ.ศ. ๒๕๖๕ เพียงแต่บัญญัติให้เปลี่ยนความผิดอาญาที่มีโทษปรับสถานเดียว ตามกฎหมายในบัญชี ๑ ท้ายพระราชบัญญัตินี้ เป็นความผิดทางพินัย และให้ถือว่าอัตราโทษปรับอาญาในกฎหมายดังกล่าวเปลี่ยนเป็นอัตราค่าปรับเป็นพินัยเท่านั้น การปฏิบัติหน้าที่ของสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติฯ จึงยังคงเป็นไปตามกฎหมายดังกล่าว และเมื่อมาตรา ๕๐^๒ แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริม

^๑มาตรา ๓๙ เมื่อพ้นกำหนดสามร้อยหกสิบห้าวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา ให้เปลี่ยนความผิดอาญาที่มีโทษปรับสถานเดียวตามกฎหมายในบัญชี ๑ ท้ายพระราชบัญญัตินี้ เป็นความผิดทางพินัยตามพระราชบัญญัตินี้ และให้ถือว่าอัตราโทษปรับอาญาที่บัญญัติไว้ในกฎหมายดังกล่าว เป็นอัตราค่าปรับเป็นพินัยตามพระราชบัญญัตินี้

^๒มาตรา ๕๐ ในกรณีที่โครงการหรือกิจการหรือการดำเนินการที่ต้องจัดทำรายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมตามมาตรา ๔๘ เป็นโครงการหรือกิจการหรือการดำเนินการที่จะต้องได้รับอนุญาตตามกฎหมายก่อนเริ่มการก่อสร้างหรือดำเนินการ ให้ผู้ดำเนินการหรือผู้ขออนุญาตเสนอรายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมต่อเจ้าหน้าที่ซึ่งมีอำนาจอนุญาตตามกฎหมายนั้น และต่อสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมหรือหน่วยงานของรัฐตามที่คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ มอบหมายให้ปฏิบัติหน้าที่แทน ในการเสนอรายงานดังกล่าวอาจจัดทำเป็นรายงานผลกระทบสิ่งแวดล้อมเบื้องต้นตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่รัฐมนตรีกำหนดตามมาตรา ๔๘ วรรคสอง ก็ได้

ให้เจ้าหน้าที่ซึ่งมีอำนาจอนุญาตตามกฎหมายหรือการส่งอนุญาตสำหรับโครงการหรือกิจการหรือการดำเนินการตามวรรคหนึ่งไว้จนกว่ารายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมจะได้รับความเห็นชอบหรือถือว่าได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการผู้ชำนาญการ และได้รับหนังสือแจ้งผลการพิจารณารายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมดังกล่าวจากสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมหรือหน่วยงานของรัฐตามที่คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติมอบหมายให้ปฏิบัติหน้าที่แทน

ให้สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมหรือหน่วยงานของรัฐตามที่คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติมอบหมายให้ปฏิบัติหน้าที่แทนตรวจสอบรายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมและเอกสารที่เกี่ยวข้องที่เสนอมา หากเห็นว่ารายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมนั้นมิได้จัดทำให้ถูกต้องตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในมาตรา ๔๘ วรรคสอง หรือวรรคสาม หรือมีเอกสารไม่ครบถ้วน ให้สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมหรือหน่วยงานของรัฐตามที่คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติมอบหมายให้ปฏิบัติหน้าที่แทนแจ้งให้ผู้ดำเนินการหรือผู้ขออนุญาตที่เสนอรายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมทราบภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับรายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมนั้น

ในกรณีที่สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมหรือหน่วยงานของรัฐตามที่คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติมอบหมายให้ปฏิบัติหน้าที่แทนเห็นว่ารายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมได้จัดทำถูกต้องและมีเอกสารครบถ้วน หรือได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมให้ถูกต้องและครบถ้วนตามวรรคสามแล้ว ให้สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมหรือหน่วยงานของรัฐตามที่คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติมอบหมายให้ปฏิบัติหน้าที่แทนพิจารณาเสนอความเห็นเบื้องต้นเกี่ยวกับรายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมดังกล่าวให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับรายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมนั้น เพื่อเสนอให้คณะกรรมการผู้ชำนาญการพิจารณาต่อไป

(มีต่อหน้าถัดไป)

และรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติฯ กำหนดให้สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมปฏิบัติหน้าที่ตรวจสอบรายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมและการดำเนินการที่เกี่ยวข้อง ซึ่งจะต้องอาศัยความรู้และความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน ประกอบกับปรากฏข้อเท็จจริงตามที่ผู้แทนสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมได้ชี้แจงว่ายังไม่เคยมีกรณีที่สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติมอบหมายให้หน่วยงานของรัฐแห่งอื่นปฏิบัติหน้าที่แทนตามมาตรา ๕๐ วรรคห้า สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม จึงเป็นหน่วยงานหลักในการปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าว และแม้ว่าจะมีการแต่งตั้งฝ่ายเลขานุการของคณะกรรมการชำนาญการจากเจ้าหน้าที่ในสังกัดอื่นนอกจากสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ได้แก่ เจ้าหน้าที่ในสังกัดสำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม จังหวัด สำนักงานปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐในสังกัดสำนักงานสิ่งแวดล้อม กรุงเทพมหานคร เป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งมีหน้าที่รับผิดชอบเพื่อดำเนินการตรวจสอบการกระทำผิดตามประกาศกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ฉบับที่ ๙ (พ.ศ. ๒๕๖๓) เรื่อง แต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕^๓ รวมทั้งการแต่งตั้งเจ้าหน้าที่ดังกล่าวเป็นเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจปรับ

(ต่อจากเชิงอรรถที่ ๒)

ในการดำเนินการตามมาตรานี้ สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติอาจมอบหมายให้หน่วยงานของรัฐแห่งอื่นปฏิบัติหน้าที่แทนได้ เว้นแต่โครงการหรือกิจการหรือการดำเนินการที่ต้องจัดทำรายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมตามวรรคหนึ่ง เป็นโครงการหรือกิจการหรือการดำเนินการที่อาจมีผลกระทบต่อทรัพยากรธรรมชาติ คุณภาพสิ่งแวดล้อม สุขภาพ อนามัย คุณภาพชีวิต หรือส่วนได้เสียสำคัญอื่นใดของประชาชนหรือชุมชนหรือสิ่งแวดล้อมอย่างรุนแรง หรือเป็นโครงการหรือกิจการหรือการดำเนินการตามมาตรา ๔๙ วรรคสี่ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติประกาศกำหนด

ให้หน่วยงานของรัฐตามที่คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติมอบหมายให้ปฏิบัติหน้าที่แทนตามวรรคห้า รายงานผลการปฏิบัติงานและการพิจารณารายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมของคณะกรรมการผู้ชำนาญการให้คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติทราบภายในระยะเวลา และตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติประกาศกำหนด

^๓ประกาศกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ฉบับที่ ๙ (พ.ศ. ๒๕๖๓) เรื่อง แต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕

ฯลฯ

ฯลฯ

ข้อ ๒ ให้แต่งตั้ง

๒.๑ ข้าราชการและพนักงานราชการ สังกัดสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ปฏิบัติการตามมาตรา ๕๑/๒ และมาตรา ๑๑๐/๒ แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ทั่วราชอาณาจักร ดังนี้

๒.๑.๑ ข้าราชการ ซึ่งดำรงตำแหน่ง

- (๑) ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านระบบประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม
- (๒) ผู้อำนวยการกองพัฒนาระบบการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม
- (๓) ผู้อำนวยการกองวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม
- (๔) ผู้อำนวยการกองสิ่งแวดล้อมชุมชนและพื้นที่เฉพาะ
- (๕) ผู้อำนวยการกลุ่มนิติการ

(มีต่อหน้าถัดไป)

เป็นพินัยตามประกาศกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เรื่อง กำหนดเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้มีอำนาจ
 ปรับเป็นพินัยตามมาตรา ๑๐๑/๑ และมาตรา ๑๐๑/๒ แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพ

(ต่อจากเชิงอรรถที่ ๓)

(๖) นักวิชาการสิ่งแวดล้อม สังกัดกองพัฒนาระบบการวิเคราะห์ผลกระทบ
 สิ่งแวดล้อม กองวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม หรือกองสิ่งแวดล้อมชุมชนและพื้นที่เฉพาะ ตั้งแต่ระดับปฏิบัติการ
 ขึ้นไปที่ได้รับราชการมาแล้วไม่น้อยกว่า ๖ เดือน

(๗) นิติกร สังกัดกลุ่มนิติการ ตั้งแต่ระดับปฏิบัติการขึ้นไปที่ได้รับราชการมาแล้ว
 ไม่น้อยกว่า ๖ เดือน

๒.๑.๒ พนักงานราชการ ซึ่งดำรงตำแหน่ง

(๑) เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน สังกัดกองพัฒนาระบบการวิเคราะห์
 ผลกระทบสิ่งแวดล้อม กองวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม หรือกองสิ่งแวดล้อมชุมชนและพื้นที่เฉพาะที่ปฏิบัติงาน
 มาแล้วไม่น้อยกว่า ๒ ปี

(๒) นิติกร สังกัดกลุ่มนิติการ ที่ปฏิบัติงานมาแล้วไม่น้อยกว่า ๒ ปี

๒.๒ ข้าราชการและพนักงานราชการ สังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและ
 สิ่งแวดล้อมเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ปฏิบัติการตามมาตรา ๕๑/๒ และมาตรา ๑๑๐/๒ แห่งพระราชบัญญัติ
 ส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ และที่แก้ไขเพิ่มเติม เฉพาะในเขตท้องที่ของตน ดังนี้

๒.๒.๑ ข้าราชการ สังกัดสำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัด ในจังหวัด
 ที่มีประกาศกำหนดเขตพื้นที่และมาตรการคุ้มครองสิ่งแวดล้อม และจังหวัดที่คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ
 แต่งตั้งคณะกรรมการผู้ชำนาญการให้พิจารณารายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม ซึ่งดำรงตำแหน่ง

(๑) ผู้อำนวยการสำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัด

(๒) นักวิชาการสิ่งแวดล้อม ตั้งแต่ระดับปฏิบัติการขึ้นไปที่ได้รับราชการมาแล้วไม่น้อยกว่า

๖ เดือน

(๓) นักวิเคราะห์นโยบายและแผน ตั้งแต่ระดับปฏิบัติการขึ้นไปที่ได้รับราชการมาแล้ว

ไม่น้อยกว่า ๖ เดือน

(๔) นักวิชาการป่าไม้ ตั้งแต่ระดับปฏิบัติการขึ้นไปที่ได้รับราชการมาแล้วไม่น้อยกว่า

๖ เดือน

(๕) เจ้าพนักงานป่าไม้ ตั้งแต่ระดับปฏิบัติงานขึ้นไปที่ได้รับราชการมาแล้วไม่น้อยกว่า

๖ เดือน

๒.๒.๒ พนักงานราชการ สังกัดสำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัด
 ในจังหวัดที่มีประกาศกำหนดเขตพื้นที่และมาตรการคุ้มครองสิ่งแวดล้อม และในจังหวัดที่คณะกรรมการสิ่งแวดล้อม
 แห่งชาติแต่งตั้งคณะกรรมการผู้ชำนาญการให้พิจารณารายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม ซึ่งดำรงตำแหน่ง
 นักวิชาการสิ่งแวดล้อม และปฏิบัติงานมาแล้วไม่น้อยกว่า ๒ ปี

๒.๓ ข้าราชการ สังกัดกรุงเทพมหานคร ซึ่งดำรงตำแหน่งดังนี้ เป็นพนักงานเจ้าหน้าที่
 ปฏิบัติการตามมาตรา ๕๑/๒ และมาตรา ๑๑๐/๒ แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม
 แห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ และที่แก้ไขเพิ่มเติม เฉพาะในเขตท้องที่ของตน

(๑) ผู้อำนวยการสิ่งแวดล้อม

(๒) รองผู้อำนวยการสิ่งแวดล้อม

(๓) ผู้อำนวยการกองจัดการคุณภาพอากาศและเสียง สำนักสิ่งแวดล้อม

(๔) นักวิชาการสิ่งแวดล้อม สังกัดกองจัดการคุณภาพอากาศและเสียง สำนักสิ่งแวดล้อม
 ตั้งแต่ระดับปฏิบัติการขึ้นไปที่ได้รับราชการมาแล้วไม่น้อยกว่า ๖ เดือน

(๕) นักวิชาการสุขาภิบาล สังกัดกองจัดการคุณภาพอากาศและเสียง สำนักสิ่งแวดล้อม
 ตั้งแต่ระดับปฏิบัติการขึ้นไปที่ได้รับราชการมาแล้วไม่น้อยกว่า ๖ เดือน

ทั้งนี้ ตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

สิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕^๔ กรณีดังกล่าวก็เป็นการปฏิบัติหน้าที่ภายใต้ภารกิจของสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ดังนั้น ในกรณีที่มีการกระทำความผิด

“ประกาศกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เรื่อง กำหนดเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้มีอำนาจ
 ปรับเป็นพินัยตามมาตรา ๑๐๑/๑ และมาตรา ๑๐๑/๒ แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ
 พ.ศ. ๒๕๓๕

ฯลฯ

ฯลฯ

ข้อ ๑ กำหนดให้เจ้าหน้าที่ของรัฐดังต่อไปนี้ เป็นผู้ที่มีอำนาจปรับเป็นพินัยในความผิดทางพินัย
 ตามความในมาตรา ๑๐๑/๑ และมาตรา ๑๐๑/๒ แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม
 แห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕

(๑) เจ้าหน้าที่ของรัฐสังกัดสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
 ดังต่อไปนี้ เป็นผู้ที่มีอำนาจปรับเป็นพินัยทั่วราชอาณาจักร

(ก) เลขาธิการสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

(ข) รองเลขาธิการสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

(ค) ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านระบบประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม

(ง) ผู้อำนวยการกองประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม

(จ) ผู้อำนวยการกองพัฒนาระบบการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม

(ฉ) ผู้อำนวยการกลุ่มนิติการ

(ช) นักวิชาการสิ่งแวดล้อม สังกัดกองประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม หรือกองพัฒนาระบบ
 การประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม ซึ่งดำรงตำแหน่งระดับชำนาญการขึ้นไป

(ซ) นิติกร ซึ่งดำรงตำแหน่งระดับชำนาญการขึ้นไป

(๒) เจ้าหน้าที่ของรัฐสังกัดสำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัด สำนักงาน
 ปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เฉพาะจังหวัดที่มีประกาศกำหนดเขตพื้นที่และมาตรการคุ้มครอง
 สิ่งแวดล้อม และจังหวัดที่คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติแต่งตั้งคณะกรรมการผู้ชำนาญการให้พิจารณารายงาน
 การประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม ดังต่อไปนี้ เป็นผู้ที่มีอำนาจปรับเป็นพินัยเฉพาะในพื้นที่ของตน

(ก) ผู้อำนวยการสำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัด

(ข) นักวิชาการสิ่งแวดล้อม ซึ่งดำรงตำแหน่งระดับชำนาญการขึ้นไป

(ค) นักวิเคราะห์นโยบายและแผน ซึ่งดำรงตำแหน่งระดับชำนาญการขึ้นไป

(ง) นักวิชาการป่าไม้ ซึ่งดำรงตำแหน่งระดับชำนาญการขึ้นไป

(๓) เจ้าหน้าที่ของรัฐสังกัดสำนักสิ่งแวดล้อม กรุงเทพมหานคร ดังต่อไปนี้ เป็นผู้ที่มีอำนาจ
 ปรับเป็นพินัยเฉพาะในกรุงเทพมหานคร

(ก) ผู้อำนวยการสำนักสิ่งแวดล้อม

(ข) รองผู้อำนวยการสำนักสิ่งแวดล้อม

(ค) ผู้อำนวยการกองจัดการคุณภาพอากาศและเสียง

(ง) นักวิชาการสิ่งแวดล้อม ซึ่งดำรงตำแหน่งระดับชำนาญการขึ้นไป

(จ) นักวิชาการสุขาภิบาล ซึ่งดำรงตำแหน่งระดับชำนาญการขึ้นไป

ข้อ ๒ การพิจารณาและดำเนินการปรับเป็นพินัยในความผิดทางพินัยตามความในมาตรา ๑๐๑/๑
 และมาตรา ๑๐๑/๒ แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ ต้องทำเป็น
 องค์คณะประกอบด้วยเจ้าหน้าที่ของรัฐตามข้อ ๑ จำนวนไม่น้อยกว่าสามคน ซึ่งมีหัวหน้าองค์คณะหนึ่งคน
 และองค์คณะอีกไม่น้อยกว่าสองคน ตามที่ได้รับการแต่งตั้งจากเลขาธิการสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและ
 สิ่งแวดล้อม

ข้อ ๓ ประกาศนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ตามมาตรา ๑๐๑/๑^๕ หัวหน้าหน่วยงานของรัฐที่ต้องแจ้งข้อกล่าวหาตามข้อ ๘^๖ วรรคสอง แห่งกฎกระทรวงการแสวงหาข้อเท็จจริง การรวบรวมพยานหลักฐานและการชี้แจงหรือแก้ข้อกล่าวหาฯ จึงต้องพิจารณาจากหน่วยงานของรัฐซึ่งมีหน้าที่และภารกิจที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำรายงาน การประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติฯ ดังนั้น หัวหน้าหน่วยงานของรัฐที่ต้องแจ้งข้อกล่าวหาจึงได้แก่เลขาธิการสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม สำหรับประเด็นที่ว่าหัวหน้าหน่วยงานของรัฐจะมอบหมายให้เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้มีอำนาจปรับเป็นพินัยตามประกาศกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมฯ แจ้งข้อกล่าวหาแทนได้หรือไม่ นั้น เห็นว่า โดยที่ข้อ ๘ วรรคสอง แห่งกฎกระทรวงดังกล่าว กำหนดให้ หัวหน้าหน่วยงานของรัฐหรือผู้ซึ่งหัวหน้าหน่วยงานของรัฐมอบหมายมีหน้าที่แจ้งข้อกล่าวหา เลขาธิการสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมซึ่งเป็นหัวหน้าหน่วยงานของรัฐจึงอาจมอบหมายให้เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้มีอำนาจปรับเป็นพินัยแจ้งข้อกล่าวหาแทนได้

ประเด็นที่สอง ผู้ใดเป็นหัวหน้าหน่วยงานของรัฐซึ่งเป็นผู้มีอำนาจในการกำหนด องค์คณะเพื่อพิจารณาปรับเป็นพินัยสำหรับการกระทำความผิดตามมาตรา ๑๐๑/๑ แห่งพระราชบัญญัติ ส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติ ส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๑ และหัวหน้าหน่วยงานของรัฐ จะสามารถกำหนดให้เจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งสังกัดหน่วยงานอื่นตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวง ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมประกาศกำหนดเป็นองค์คณะเพื่อพิจารณากำหนดค่าปรับ

มาตรา ๑๐๑/๑ ผู้ดำเนินการหรือผู้ขออนุญาตผู้ใดก่อสร้างหรือดำเนินการในโครงการหรือกิจการก่อนที่ รายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมตามมาตรา ๔๘ จะได้รับความเห็นชอบหรือถือว่าได้รับความเห็นชอบ จากคณะกรรมการผู้ชำนาญการ มีความผิดทางพินัยต้องชำระค่าปรับเป็นพินัยไม่เกินหนึ่งล้านบาท และชำระค่าปรับ เป็นพินัยอีกไม่เกินวันละหนึ่งแสนบาทตลอดระยะเวลาที่ไม่ได้ปฏิบัติให้ถูกต้องหรือหยุดการกระทำนั้น

ถ้าการกระทำความผิดตามวรรคหนึ่งเป็นการก่อสร้างหรือดำเนินการในโครงการหรือกิจการ หรือการดำเนินการใดที่อาจมีผลกระทบต่อทรัพยากรธรรมชาติ คุณภาพสิ่งแวดล้อม สุขภาพ อนามัย คุณภาพชีวิต หรือส่วนได้เสียสำคัญอื่นใดของประชาชนหรือชุมชนหรือสิ่งแวดล้อมอย่างรุนแรง ผู้กระทำความผิดทางพินัย ต้องชำระค่าปรับเป็นพินัยหนักกว่าที่กฎหมายบัญญัติในวรรคหนึ่งถึงหนึ่ง

ข้อ ๘ ในกรณีที่เจ้าหน้าที่ของรัฐพบเห็นว่ามีบุคคลกำลังกระทำความผิดทางพินัย หรือมีพยานหลักฐาน ซึ่งแทบจะไม่มี ความสงสัยว่าบุคคลนั้นได้กระทำความผิดทางพินัย และเจ้าหน้าที่ของรัฐคนเดียวเป็นผู้มีอำนาจปรับเป็นพินัย ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐแจ้งเป็นหนังสือหรือด้วยวาจาให้ผู้ถูกกล่าวหาทราบข้อกล่าวหา พร้อมทั้งข้อเท็จจริงและข้อกฎหมาย ที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดทางพินัย และแจ้งด้วยว่าผู้ถูกกล่าวหาจะมีสิทธิให้การพ้นโทษหรือจะให้ถ้อยคำ ภายหลังภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งก็ได้ หากผู้ถูกกล่าวหายอมรับสารภาพและมีได้มีข้อโต้แย้ง ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐบันทึกการรับสารภาพและการไม่ได้แย้งนั้นไว้ และให้ผู้กระทำความผิดลงนามไว้เป็นหลักฐาน แล้วออกคำสั่งปรับเป็นพินัยตามมาตรา ๒๐ เว้นแต่กรณีการออกคำสั่งปรับเป็นพินัยต้องกระทำเป็นองค์คณะ ให้เสนอองค์คณะเพื่อพิจารณาออกคำสั่งปรับเป็นพินัยต่อไป

เมื่อมีผู้กระทำความผิดทางพินัย และมีใช้เป็นกรณีที่จะดำเนินการได้ตามวรรคหนึ่ง ให้หัวหน้า หน่วยงานของรัฐหรือผู้ซึ่งหัวหน้าหน่วยงานของรัฐมอบหมายแจ้งข้อกล่าวหา พร้อมทั้งข้อเท็จจริงและข้อกฎหมาย ที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดทางพินัยต่อผู้ถูกกล่าวหาเป็นหนังสือ และแจ้งให้ผู้ถูกกล่าวหาชี้แจงหรือแก้ ข้อกล่าวหาภายในระยะเวลาที่กำหนดซึ่งต้องไม่น้อยกว่าสามสิบวัน

ในกรณีที่ผู้ถูกกล่าวหาเป็นนิติบุคคล การแจ้งตามวรรคหนึ่งหรือวรรคสอง ให้แจ้งต่อผู้จัดการ หรือผู้แทนอื่นของนิติบุคคลนั้น

เป็นพินัยได้หรือไม่ เห็นว่า ข้อ ๑๐ วรรคสี่^๗ แห่งระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยระเบียบปฏิบัติในการปรับเป็นพินัย พ.ศ. ๒๕๖๖ กำหนดว่า เมื่อการพิจารณาปรับเป็นพินัยเรื่องใดต้องทำเป็นองค์คณะให้หัวหน้าหน่วยงานของรัฐกำหนดผู้เป็นหัวหน้าองค์คณะและองค์คณะจากบัญชีรายชื่อเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้มีอำนาจปรับเป็นพินัยตามที่รัฐมนตรีผู้รักษาการตามกฎหมายประกาศกำหนด และเมื่อการกระทำผิดตามมาตรา ๑๐๑/๑^๘ เป็นความผิดซึ่งการพิจารณาปรับเป็นพินัยต้องกระทำเป็นองค์คณะ และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมได้ออกประกาศกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เรื่อง กำหนดเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้มีอำนาจปรับเป็นพินัยตามมาตรา ๑๐๑/๑ และมาตรา ๑๐๑/๒ แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ ไว้แล้ว และโดยที่ได้ให้ความเห็นในประเด็นที่หนึ่งแล้วว่า เลขธิการสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเป็นหัวหน้าหน่วยงานของรัฐ ประกอบกับข้อ ๒^๙ แห่งประกาศกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมฯ กำหนดว่าเลขธิการสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเป็นผู้มีอำนาจแต่งตั้งหัวหน้าองค์คณะหนึ่งคนและองค์คณะอีกไม่น้อยกว่าสองคน เลขธิการสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจึงเป็นหัวหน้าหน่วยงานของรัฐที่มีอำนาจกำหนดหัวหน้าองค์คณะและองค์คณะในการดำเนินการปรับเป็นพินัยกรณีการกระทำผิดตามมาตรา ๑๐๑/๑ สำหรับประเด็นที่ว่าหัวหน้าหน่วยงานของรัฐจะสามารถกำหนดให้เจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งสังกัดหน่วยงานอื่นตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมประกาศกำหนด เป็นองค์คณะเพื่อพิจารณากำหนดค่าปรับเป็นพินัยได้หรือไม่ นั้น เห็นว่า เมื่อข้อ ๑^{๑๐} (๒) และ (๓) แห่งประกาศกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมฯ กำหนดให้เจ้าหน้าที่ของรัฐสังกัดสำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัด สำนักงานปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และเจ้าหน้าที่ของรัฐในสังกัดสำนักสิ่งแวดล้อม กรุงเทพมหานคร เป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ เลขธิการสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในฐานะหัวหน้าหน่วยงานของรัฐจึงสามารถกำหนดให้เจ้าหน้าที่

^๗ข้อ ๑๐ ในกรณีที่กฎหมายซึ่งบัญญัติความผิดทางพินัยมิได้บัญญัติให้เจ้าหน้าที่ของรัฐตำแหน่งใดมีอำนาจปรับเป็นพินัย ให้รัฐมนตรีผู้รักษาการตามกฎหมายนั้นประกาศกำหนดบัญชีรายชื่อตำแหน่งข้าราชการและพนักงานของหน่วยงานของรัฐที่มีตำแหน่งไม่ต่ำกว่าระดับชำนาญการขึ้นไปหรือเทียบเท่าเป็นผู้มีอำนาจปรับเป็นพินัย โดยในกรณีที่กฎหมายกำหนดอัตราค่าปรับเป็นพินัยสูงสุดไว้ไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท รัฐมนตรีจะกำหนดให้เจ้าหน้าที่ของรัฐดังกล่าวคนเดียวเป็นผู้มีอำนาจพิจารณาการปรับเป็นพินัยก็ได้

การพิจารณาปรับเป็นพินัยที่ต้องทำเป็นองค์คณะ ให้องค์คณะประกอบด้วยหัวหน้าองค์คณะหนึ่งคนและองค์คณะอีกไม่น้อยกว่าสองคน

เมื่อรัฐมนตรีกำหนดให้การพิจารณาปรับเป็นพินัยในเรื่องใดอยู่ในอำนาจของผู้มีอำนาจปรับเป็นพินัยเพียงคนเดียว ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐที่พบเห็นการกระทำผิด หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐที่หัวหน้าหน่วยงานของรัฐกำหนดจากบัญชีรายชื่อตามวรรคหนึ่งเป็นผู้มีอำนาจปรับเป็นพินัย

เมื่อการพิจารณาปรับเป็นพินัยเรื่องใดต้องทำเป็นองค์คณะ ให้หัวหน้าหน่วยงานของรัฐกำหนดผู้เป็นหัวหน้าองค์คณะและองค์คณะจากบัญชีรายชื่อตามวรรคหนึ่ง ตามที่เห็นสมควร

ในระหว่างพิจารณาปรับเป็นพินัย หากมีเหตุที่ทำให้องค์คณะคนใดคนหนึ่งไม่อาจพิจารณาปรับเป็นพินัยต่อไปได้ ให้หัวหน้าหน่วยงานของรัฐกำหนดเจ้าหน้าที่ของรัฐในบัญชีรายชื่อตามวรรคหนึ่งเพื่อประกอบเป็นองค์คณะแทน

^๘โปรดดูเชิงอรรถที่ ๕, ข้างต้น

^๙โปรดดูเชิงอรรถที่ ๔, ข้างต้น

^{๑๐}โปรดดูเชิงอรรถที่ ๔, ข้างต้น

คุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติไม่ได้บัญญัติการกำหนดค่าปรับเป็นพินัยไว้เป็นอย่างอื่น ประกอบกับ มาตรา ๘ วรรคหนึ่ง^{๑๖} แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัยฯ บัญญัติให้นำหมวด ๒ การใช้กฎหมายอาญา มาใช้บังคับโดยอนุโลม ซึ่งมาตรา ๑๗^{๑๗} แห่งประมวลกฎหมายอาญา บัญญัติให้นำบทบัญญัติในภาค ๑ แห่งประมวลกฎหมายอาญา ไปใช้ในกรณีความผิดตามกฎหมายอื่นด้วย เว้นแต่กฎหมายนั้น ๆ จะได้บัญญัติไว้เป็นอย่างอื่น ดังนั้น การปรับเป็นพินัยกรณีผู้กระทำความผิดหลายคน ในความผิดอันเดียวกัน ในกรณีเดียวกัน จึงต้องสั่งปรับเป็นพินัยเรียงตามรายตัวบุคคล ทั้งนี้ ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๓๑^{๑๘} แห่งประมวลกฎหมายอาญา

ประเด็นที่สี่ การก่อสร้างหรือดำเนินโครงการหรือกิจการก่อนที่รายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมจะได้รับความเห็นชอบเป็นการกระทำความผิดตามมาตรา ๑๐๑/๑ แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๑ ที่ต้องดำเนินการปรับเป็นพินัยหรือไม่ โดยมีประเด็นที่ขอหารือสองประเด็น ดังนี้

(๑) กรณีโครงการประเภททำเทียบเรือที่ได้ก่อสร้างทำเทียบเรือซึ่งมีขนาดเกินที่กฎหมายกำหนดไว้ก่อนที่รายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมจะได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการผู้ชำนาญการ โดยมีการก่อสร้างและใช้ทำเทียบเรือนับตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๖๒ ต่อมาได้มีการเสนอรายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมในปี พ.ศ. ๒๕๖๖ และคณะกรรมการผู้ชำนาญการได้มีมติให้ความเห็นชอบรายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมโครงการดังกล่าวแล้ว ในปีเดียวกัน กรณีดังกล่าวจะถือว่าขาดอายุความแล้วหรือไม่ เห็นว่า การกระทำความผิดเกิดขึ้นภายหลังการการกำหนดความผิดและบทกำหนดโทษตามมาตรา ๑๐๑/๑^{๑๙} แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๑ แต่เกิดขึ้นก่อนวันที่มีการเปลี่ยนความผิดอาญาที่มีโทษปรับสถานเดียวเป็นความผิดทางพินัย การกระทำนั้นจึงเป็นความผิดที่มีโทษทางอาญาตามมาตรา ๑๐๑/๑ และเมื่อพิจารณาองค์ประกอบในการกระทำความผิดดังกล่าวจะเห็นได้ว่าเป็นความผิดสำเร็จตั้งแต่มีการก่อสร้างก่อนที่รายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมจะได้รับความเห็นชอบซึ่งไม่ใช่เป็นความผิดต่อเนื่องที่ต้องมีการกระทำและเจตนากระทำความผิดตลอดระยะเวลา การนับอายุความจึงต้องเริ่มนับตั้งแต่วันที่กระทำความผิดสำเร็จโดยนับตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๖๒ ซึ่งเป็นช่วงเวลาก่อนที่จะมีการเปลี่ยนจากความผิดอาญาที่มีโทษปรับสถานเดียวเป็นความผิดทางพินัย การพิจารณาอายุความการกระทำความผิดดังกล่าว จึงต้องพิจารณาอายุความ

^{๑๖}มาตรา ๘ ให้นำบทบัญญัติในภาค ๑ บทบัญญัติทั่วไป ลักษณะ ๑ บทบัญญัติที่ใช้แก่ความผิดทั่วไป เฉพาะหมวด ๒ การใช้กฎหมายอาญา หมวด ๔ ความรับผิดในทางอาญา หมวด ๕ การพยายามกระทำความผิด และหมวด ๖ ตัวการและผู้สนับสนุน แห่งประมวลกฎหมายอาญา มาใช้บังคับแก่การปรับเป็นพินัยตามพระราชบัญญัตินี้ด้วยโดยอนุโลม เว้นแต่พระราชบัญญัตินี้จะบัญญัติไว้เป็นอย่างอื่น

ฯลฯ

ฯลฯ

^{๑๗}มาตรา ๑๗ บทบัญญัติในภาค ๑ แห่งประมวลกฎหมายนี้ ให้ใช้ในกรณีแห่งความผิดตามกฎหมายอื่นด้วย เว้นแต่กฎหมายนั้น ๆ จะได้บัญญัติไว้เป็นอย่างอื่น

^{๑๘}มาตรา ๓๑ ในกรณีที่ศาลจะพิพากษาให้ปรับผู้กระทำความผิดหลายคน ในความผิดอันเดียวกัน ในกรณีเดียวกัน ให้ศาลลงโทษปรับเรียงตามรายตัวบุคคล

^{๑๙}โปรดดูเชิงอรรถที่ ๕, ข้างต้น

ตามบทเฉพาะกาล มาตรา ๔๔^{๒๐} แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัยฯ ที่กำหนดว่า ความผิดทางพินัยที่เปลี่ยนจากความผิดอาญาที่มีโทษปรับสถานเดียวตามมาตรา ๓๙^{๒๑} ที่ได้กระทำ ก่อนวันที่เปลี่ยนเป็นความผิดทางพินัย ให้มีอายุความตามกฎหมายที่ใช้บังคับอยู่ในวันก่อนวันที่ เปลี่ยนเป็นความผิดทางพินัย โดยกรณีนี้ต้องพิจารณาอายุความตามมาตรา ๙๕^{๒๒} แห่งประมวล กฎหมายอาญา ซึ่งกำหนดให้มีอายุความหนึ่งปี สำหรับความผิดต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งเดือน ลงมา หรือต้องระวางโทษอย่างอื่น ดังนั้น การกระทำความผิดดังกล่าวจึงขาดอายุความแล้วตั้งแต่ ปี พ.ศ. ๒๕๖๓

(๒) กรณีโครงการประเพณีโรงพยาบาลที่มีขนาดเข้าข่ายต้องจัดทำรายงาน การประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมซึ่งได้เปิดดำเนินกิจการโรงพยาบาลมาตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๔๐ เรื่อยมา จนถึงปัจจุบัน โดยไม่ได้จัดทำรายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม ต่อมามีความประสงค์จะเพิ่ม จำนวนเตียงผู้ป่วย จึงได้เสนอรายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมต่อคณะกรรมการ ผู้ชำนาญการเพื่อพิจารณา กรณีดังกล่าวจะถือว่าขาดอายุความแล้วหรือไม่ เห็นว่า การกระทำ ดังกล่าวเกิดขึ้นก่อนจะมีการกำหนดความผิดและบทกำหนดโทษตามมาตรา ๑๐๑/๑^{๒๓} แห่งพระราชบัญญัติ ส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติ ส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๑ มีผลใช้บังคับ การดำเนิน โครงการหรือกิจการใดที่ต้องจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมแต่ไม่มีการจัดทำรายงาน การวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมก่อนการดำเนินการดังกล่าวจึงไม่มีความผิดและไม่มีโทษ ในทางอาญา ดังนั้น บุคคลที่กระทำการดังกล่าวจึงไม่ต้องรับโทษในทางอาญาตามมาตรา ๒^{๒๔} วรรคหนึ่ง แห่งประมวลกฎหมายอาญา ที่บัญญัติให้บุคคลจักต้องรับโทษในทางอาญาต่อเมื่อได้กระทำการ

^{๒๐}มาตรา ๔๔ บรรดาความผิดทางพินัยที่เปลี่ยนจากความผิดอาญาที่มีโทษปรับสถานเดียว ตามมาตรา ๓๙ มาตรา ๔๐ หรือมาตรา ๔๒ หรือความผิดที่มีโทษปรับทางปกครองตามมาตรา ๔๓ ที่ได้กระทำ ก่อนวันที่เปลี่ยนเป็นความผิดทางพินัย ให้มีอายุความตามกฎหมายที่ใช้บังคับอยู่ในวันก่อนวันที่เปลี่ยนเป็นความผิด ทางพินัยดังกล่าว ในกรณีที่กฎหมายที่มีโทษปรับทางปกครองใดไม่ได้กำหนดอายุความไว้ในกฎหมายนั้น ให้มีอายุความตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้

^{๒๑}โปรดดูเชิงอรรถที่ ๑, ข้างต้น

^{๒๒}มาตรา ๙๕ ในคดีอาญา ถ้ามิได้ฟ้องและได้ตัวผู้กระทำความผิดมายังศาลภายในกำหนด ดังต่อไปนี้ นับแต่วันกระทำความผิด เป็นอันขาดอายุความ

(๑) ยี่สิบปี สำหรับความผิดต้องระวางโทษประหารชีวิต จำคุกตลอดชีวิต หรือจำคุกยี่สิบปี

(๒) สิบห้าปี สำหรับความผิดต้องระวางโทษจำคุกกว่าเจ็ดปีแต่ยังไม่ถึงยี่สิบปี

(๓) สิบปี สำหรับความผิดต้องระวางโทษจำคุกกว่าหนึ่งปีถึงเจ็ดปี

(๔) ห้าปี สำหรับความผิดต้องระวางโทษจำคุกกว่าหนึ่งเดือนถึงหนึ่งปี

(๕) หนึ่งปี สำหรับความผิดต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งเดือนลงมา หรือต้องระวางโทษอย่างอื่น

ถ้าได้ฟ้องและได้ตัวผู้กระทำความผิดมายังศาลแล้ว ผู้กระทำความผิดหลบหนีหรือวิกลจริต และศาลสั่งงดการพิจารณาไว้จนเกินกำหนดดังกล่าวแล้วนับแต่วันที่หลบหนีหรือวันที่ศาลสั่งงดการพิจารณา ก็ให้ถือว่าเป็นอันขาดอายุความเช่นเดียวกัน

^{๒๓}โปรดดูเชิงอรรถที่ ๕, ข้างต้น

^{๒๔}มาตรา ๒ บุคคลจักต้องรับโทษในทางอาญาต่อเมื่อได้กระทำการอันกฎหมายที่ใช้ ในขณะกระทำนั้นบัญญัติเป็นความผิดและกำหนดโทษไว้ และโทษที่จะลงแก่ผู้กระทำความผิดนั้น ต้องเป็นโทษ ที่บัญญัติไว้ในกฎหมาย

ถ้าตามบทบัญญัติของกฎหมายที่บัญญัติในภายหลัง การกระทำเช่นนั้นไม่เป็นความผิดต่อไป ให้ผู้ที่ได้กระทำการนั้นพ้นจากการเป็นผู้กระทำความผิด และถ้าได้มีคำพิพากษาถึงที่สุดให้ลงโทษแล้ว ก็ให้ถือว่าผู้นั้น ไม่เคยต้องคำพิพากษาว่าได้กระทำความผิดนั้น ถ้ารับโทษอยู่ก็ให้การลงโทษนั้นสิ้นสุดลง

อรรถกถาที่ใช้ในขณะกระทำนั้นบัญญัติเป็นความผิดและกำหนดโทษไว้ และโทษที่จะลงแก่ผู้กระทำความผิดนั้น ต้องเป็นโทษที่บัญญัติไว้ในกฎหมาย กรณีจึงไม่มีประเด็นต้องพิจารณาเรื่องอายุความ

ประเด็นที่ห้า องค์คณะจะพิจารณาดำเนินการปรับเป็นพินัยได้ต่อเมื่อผู้ถูกกล่าวหายินยอมหรือรับสารภาพก่อนหรือไม่ เห็นว่า ข้อ ๘^๕ วรรคสอง แห่งกฎกระทรวงการแสวงหาข้อเท็จจริงการรวบรวมพยานหลักฐาน และการชี้แจงหรือแก้ข้อกล่าวหา พ.ศ. ๒๕๖๖ กำหนดกรณีการกระทำความผิดทางพินัยซึ่งต้องพิจารณาเป็นองค์คณะไว้ว่า เมื่อมีผู้กระทำความผิดทางพินัย ให้หัวหน้าหน่วยงานของรัฐหรือผู้ซึ่งหัวหน้าหน่วยงานของรัฐมอบหมายแจ้งข้อกล่าวหา พร้อมทั้งข้อเท็จจริงและข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดทางพินัยต่อผู้ถูกกล่าวหาเป็นหนังสือ และแจ้งให้ผู้ถูกกล่าวหาชี้แจงหรือแก้ข้อกล่าวหาภายในระยะเวลาที่กำหนดซึ่งต้องไม่น้อยกว่าสามสิบวัน และข้อ ๑๒^๖ แห่งกฎกระทรวงดังกล่าว กำหนดว่า เมื่อพ้นกำหนดเวลาที่ผู้ถูกกล่าวหาจะต้องชี้แจงหรือแก้ข้อกล่าวหาแล้ว ไม่ว่าผู้ถูกกล่าวหาจะได้ชี้แจงหรือแก้ข้อกล่าวหาหรือไม่ และเมื่อเจ้าหน้าที่ของรัฐได้พิจารณาจากคำชี้แจงหรือคำแก้ข้อกล่าวหา (ถ้ามี) ประกอบกับข้อเท็จจริงที่แสวงหาได้แล้ว เห็นว่า ผู้ถูกกล่าวหากระทำความผิดทางพินัย ให้ดำเนินการสั่งปรับเป็นพินัยตามมาตรา ๒๐^๗ ต่อไป จะเห็นได้ว่า การดำเนินกระบวนการปรับเป็นพินัย องค์คณะย่อมพิจารณาปรับเป็นพินัยได้โดยไม่ต้องให้ผู้ถูกกล่าวหายินยอมหรือรับสารภาพก่อน

ประเด็นที่หก ในกรณีที่การปรับเป็นพินัยต้องกระทำเป็นองค์คณะ เจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งเป็นองค์คณะจะต้องเข้าประชุมครบตามจำนวนที่หัวหน้าหน่วยงานของรัฐแต่งตั้งหรือไม่ และเจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งเป็นองค์คณะสามารถมอบหมายให้บุคคลอื่นปฏิบัติราชการแทนหรือให้ผู้รักษาราชการแทนเข้าประชุมแทนได้หรือไม่ เห็นว่า การปรับเป็นพินัยที่ต้องกระทำเป็นองค์คณะเป็นหลักกฎหมายที่กำหนดให้องค์คณะทำหน้าที่กึ่งตุลาการ (quasi-judicial) ในการพิจารณาปรับเป็นพินัย เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้มีอำนาจปรับเป็นพินัยซึ่งได้รับการแต่งตั้งจึงต้องเข้าร่วมพิจารณาทุกคนเพื่อให้ครบองค์คณะและต้องพิจารณาให้ความเห็นโดยห้ามงดออกเสียง ซึ่งหลักการดังกล่าวได้บัญญัติไว้ในข้อ ๑๑^๘ แห่งระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยระเบียบปฏิบัติในการปรับเป็นพินัย พ.ศ. ๒๕๖๖

^๕โปรดดูเชิงอรรถที่ ๖, ข้างต้น

^๖ข้อ ๑๒ เมื่อพ้นกำหนดเวลาที่ผู้ถูกกล่าวหาจะต้องชี้แจงหรือแก้ข้อกล่าวหาแล้ว ไม่ว่าผู้ถูกกล่าวหาจะได้ชี้แจงหรือแก้ข้อกล่าวหาหรือไม่ และเมื่อเจ้าหน้าที่ของรัฐได้พิจารณาจากคำชี้แจงหรือคำแก้ข้อกล่าวหา (ถ้ามี) ประกอบกับข้อเท็จจริงที่แสวงหาได้แล้ว เห็นว่า ผู้ถูกกล่าวหากระทำความผิดทางพินัย ให้ดำเนินการสั่งปรับเป็นพินัยตามมาตรา ๒๐ ต่อไป ในกรณีที่ไม่ได้ความว่าผู้นั้นกระทำความผิดทางพินัย หรือมีเหตุตามกฎหมายที่ผู้ถูกกล่าวหาไม่ต้องรับโทษ หรือคดีขาดอายุความแล้ว ให้ยุติเรื่องและแจ้งให้ผู้ถูกกล่าวหาและผู้กล่าวหาทราบ

^๗มาตรา ๒๐ เมื่อดำเนินการตามมาตรา ๑๙ แล้ว และเจ้าหน้าที่ของรัฐมีพยานหลักฐานเพียงพอว่าผู้ใดกระทำความผิดทางพินัย ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐมีคำสั่งปรับเป็นพินัยและส่งคำสั่งให้ผู้นั้นทราบทางไปรษณีย์ลงทะเบียนตอบรับไปยังที่อยู่ปรากฏตามหลักฐานทางทะเบียนตามกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนราษฎรของผู้ถูกกล่าวหาหรือตามที่ได้แจ้งไว้ต่อหน่วยงานของรัฐ และให้ถือว่าผู้นั้นได้รับแจ้งตั้งแต่วันที่ครบสิบห้าวันนับแต่วันที่ปรากฏในทะเบียนตอบรับ

^๘ข้อ ๑๑ ในกรณีที่การปรับเป็นพินัยกระทำเป็นองค์คณะ ในการพิจารณาเพื่อมีคำสั่งหัวหน้าองค์คณะและองค์คณะทุกคนมีหน้าที่พิจารณาวินิจฉัย จะงดออกเสียงมิได้

ให้หัวหน้าองค์คณะตามข้อ ๑๐ วรรคสี่ ถ้ามององค์คณะที่เข้าร่วมพิจารณาทีละคน ให้ออกความเห็นและลงมติทุกประเด็นที่จะพิจารณา โดยให้หัวหน้าออกความเห็นและลงมติเป็นคนสุดท้าย การวินิจฉัยให้ถือตามความเห็นของฝ่ายข้างมาก ถ้าคะแนนเสียงเท่ากัน ให้ออกเสียงลงคะแนนใหม่โดยพลันอีกครั้งหนึ่ง (มีต่อหน้าถัดไป)

ที่กำหนดว่า ในการพิจารณาเพื่อมีคำสั่งปรับเป็นพินัย หัวหน้าองค์คณะและองค์คณะทุกคนมีหน้าที่พิจารณาวินิจฉัย จะดออกเสียงมิได้ และให้หัวหน้าองค์คณะถามองค์คณะที่เข้าร่วมพิจารณาที่ละคน รวมทั้งให้ออกความเห็นและลงมติทุกประเด็นที่จะพิจารณา ประกอบกับข้อ ๑๐^{๒๙} วรรคห้า ที่กำหนดว่า ในระหว่างการพิจารณาปรับเป็นพินัย หากมีเหตุที่ทำให้องค์คณะคนใดคนหนึ่งไม่อาจพิจารณาปรับเป็นพินัยต่อไปได้ ให้หัวหน้าหน่วยงานของรัฐกำหนดเจ้าหน้าที่ของรัฐในบัญชีรายชื่อซึ่งรัฐมนตรีผู้รักษาการตามกฎหมายได้ประกาศกำหนดให้เป็นผู้มีอำนาจปรับเป็นพินัยเพื่อประกอบเป็นองค์คณะแทน ดังนั้น จะเห็นได้ว่า ในการพิจารณาออกคำสั่งปรับเป็นพินัยขององค์คณะจึงต้องประกอบด้วยเจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งเป็นองค์คณะเข้าร่วมพิจารณาครบตามจำนวนที่หัวหน้าหน่วยงานของรัฐแต่งตั้ง เพื่อให้องค์คณะทุกคนพิจารณาให้ความเห็นและลงมติ

สำหรับกรณีที่เจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งเป็นองค์คณะจะมอบหมายให้บุคคลอื่นปฏิบัติราชการแทนหรือให้ผู้รักษาการแทนเข้าประชุมแทนได้หรือไม่ นั้น เห็นว่า เมื่อได้ให้ความเห็นแล้วว่าการพิจารณาโดยองค์คณะเป็นการใช้อำนาจกึ่งตุลาการ ไม่ใช่การใช้อำนาจในทางบริหารหรือทางปกครอง จึงไม่อาจมอบอำนาจได้ตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ และในข้อ ๑๐ วรรคห้า แห่งระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยระเบียบปฏิบัติในการปรับเป็นพินัยฯ กำหนดไว้เป็นการเฉพาะแล้วว่า หากเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ใดไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ให้หัวหน้าหน่วยงานของรัฐกำหนดเจ้าหน้าที่ของรัฐจากประกาศบัญชีรายชื่อเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้มีอำนาจปรับเป็นพินัยเพื่อประกอบเป็นองค์คณะแทน ดังนั้น เจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งเป็นองค์คณะจึงไม่สามารถมอบหมายให้บุคคลอื่นปฏิบัติราชการแทนได้

ส่วนกรณีการรักษาการแทนเกิดขึ้นโดยผลของกฎหมายตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ เพื่อให้การปฏิบัติราชการเป็นไปอย่างต่อเนื่อง ซึ่งจะต้องเป็นตำแหน่งที่กำหนดไว้ให้รักษาการแทนและเป็นกรณีที่ไม่มีผู้ดำรงตำแหน่งหรือมีแต่ไม่อาจ

(ต่อจากเชิงอรรถที่ ๒๘)

ถ้าคะแนนเสียงยังเท่ากันอีก ให้ถือว่าองค์คณะมีมติในทางที่เป็นคุณแก่ผู้ถูกกล่าวหามากกว่าหรือเป็นผลร้ายแก่ผู้ถูกกล่าวหาน้อยกว่า แล้วแต่กรณี

องค์คณะที่ร่วมพิจารณาผู้ใดไม่เห็นพ้องด้วยกับเสียงข้างมากมีสิทธิทำความเห็นแย้งแนบไว้ในสำนวน

^{๒๙}ข้อ ๑๐ ในกรณีที่กฎหมายซึ่งบัญญัติความผิดทางพินัยมิได้บัญญัติให้เจ้าหน้าที่ของรัฐตำแหน่งใดมีอำนาจปรับเป็นพินัย ให้รัฐมนตรีผู้รักษาการตามกฎหมายนั้นประกาศกำหนดบัญชีรายชื่อตำแหน่งข้าราชการและพนักงานของหน่วยงานของรัฐที่มีตำแหน่งไม่ต่ำกว่าระดับชำนาญการขึ้นไปหรือเทียบเท่าเป็นผู้มีอำนาจปรับเป็นพินัย โดยในกรณีที่กฎหมายกำหนดอัตราค่าปรับเป็นพินัยสูงสุดไว้ไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท รัฐมนตรีจะกำหนดให้เจ้าหน้าที่ของรัฐดังกล่าวคนเดียวเป็นผู้มีอำนาจพิจารณาการปรับเป็นพินัยก็ได้

การพิจารณาปรับเป็นพินัยที่ต้องทำเป็นองค์คณะ ให้องค์คณะประกอบด้วยหัวหน้าองค์คณะหนึ่งคนและองค์คณะอีกไม่น้อยกว่าสองคน

เมื่อรัฐมนตรีกำหนดให้การพิจารณาปรับเป็นพินัยในเรื่องใดอยู่ในอำนาจของผู้มีอำนาจปรับเป็นพินัยเพียงคนเดียว ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐที่พบเห็นการกระทำความผิด หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐที่หัวหน้าหน่วยงานของรัฐกำหนดจากบัญชีรายชื่อตามวรรคหนึ่งเป็นผู้มีอำนาจปรับเป็นพินัย

เมื่อการพิจารณาปรับเป็นพินัยเรื่องใดต้องทำเป็นองค์คณะ ให้หัวหน้าหน่วยงานของรัฐกำหนดผู้เป็นหัวหน้าองค์คณะและองค์คณะจากบัญชีรายชื่อตามวรรคหนึ่ง ตามที่เห็นสมควร

ในระหว่างการพิจารณาปรับเป็นพินัย หากมีเหตุที่ทำให้องค์คณะคนใดคนหนึ่งไม่อาจพิจารณาปรับเป็นพินัยต่อไปได้ ให้หัวหน้าหน่วยงานของรัฐกำหนดเจ้าหน้าที่ของรัฐในบัญชีรายชื่อตามวรรคหนึ่งเพื่อประกอบเป็นองค์คณะแทน

ปฏิบัติราชการได้ โดยผู้รักษาราชการแทนมีอำนาจหน้าที่เช่นเดียวกับผู้ดำรงตำแหน่งซึ่งตนแทน ดังนั้น ในกรณีที่มีการแต่งตั้งผู้ดำรงตำแหน่งใดเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ การปรับเป็นพินัยจึงอาจให้ผู้รักษาราชการแทนตำแหน่งนั้นปฏิบัติหน้าที่แทนได้โดยผลของกฎหมาย

ประเด็นที่เจ็ด การพิจารณาออกคำสั่งปรับเป็นพินัยตามมาตรา ๑๐๑/๑ แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๑ กรณีที่กำหนดให้ชำระค่าปรับเป็นพินัยทั่วไปและค่าปรับเป็นพินัยรายวัน ต้องทำคำสั่งปรับเป็นพินัยเป็นสองฉบับแต่ละกรณีหรือไม่ และกรณีค่าปรับเป็นพินัยรายวันจะกำหนดให้ผ่อนชำระได้หรือไม่ เห็นว่า มาตรา ๑๐๑/๑^{๓๐} วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติฯ เป็นบทกำหนดโทษซึ่งกำหนดโทษปรับเป็นพินัยไว้ ๒ ลักษณะ คือ (๑) โทษปรับเป็นพินัยซึ่งปรับได้ไม่เกินหนึ่งล้านบาท และ (๒) โทษปรับเป็นพินัยรายวันซึ่งปรับไม่เกินวันละหนึ่งแสนบาทตลอดระยะเวลาที่ไม่ได้ปฏิบัติให้ถูกต้องหรือหยุดการกระทำนั้น ซึ่งโทษปรับเป็นพินัยลักษณะแรกเป็นการพิจารณาออกคำสั่งปรับเป็นพินัยเพื่อให้ชดเชยความผิดที่กระทำมาตั้งแต่ต้นจนถึงวันกำหนดชำระค่าปรับเป็นพินัย ส่วนกรณีโทษปรับเป็นพินัยรายวันเป็นมาตรการที่มีไว้สำหรับบังคับให้ผู้กระทำความผิดต้องเลิกกระทำผิด และดำเนินการแก้ไขเสียใหม่ให้ถูกต้องจึงเป็นคนละกรณีกับโทษปรับเป็นพินัยลักษณะแรก และเจ้าหน้าที่ของรัฐมีอำนาจพิจารณาปรับเป็นพินัยรายวันจนกว่าผู้กระทำความผิดจะปฏิบัติให้ถูกต้องหรือหยุดการกระทำที่ฝ่าฝืนมาตรา ๑๐๑/๑ ดังนั้น การออกคำสั่งปรับเป็นพินัยจึงขึ้นอยู่กับข้อเท็จจริงแต่ละกรณี ในกรณีที่เจ้าหน้าที่ของรัฐได้มีการแจ้งคำสั่งให้ปฏิบัติให้ถูกต้องหรือหยุดการกระทำที่ฝ่าฝืนไปพร้อมกับการแจ้งข้อกล่าวหาแล้ว จึงควรทำเป็นคำสั่งฉบับเดียวโดยกำหนดทั้งการปรับเป็นพินัยลักษณะแรกและการปรับเป็นพินัยเป็นรายวันด้วย แต่หากเป็นกรณีที่พบว่าไม่มีการปฏิบัติให้ถูกต้องหรือหยุดการกระทำที่ฝ่าฝืนนั้นหลังจากมีคำสั่งปรับเป็นพินัยลักษณะแรกแล้ว กรณีนี้จึงต้องทำคำสั่งปรับเป็นพินัยรายวันอีกฉบับหนึ่ง สำหรับกรณีค่าปรับเป็นพินัยรายวันจะกำหนดให้ผ่อนชำระได้หรือไม่ นั้น เห็นว่า หากผู้กระทำความผิดร้องขอ เจ้าหน้าที่ของรัฐจะให้ผ่อนชำระก็ได้ตามที่มาตรา ๙^{๓๑} แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัยฯ บัญญัติไว้

^{๓๐}โปรดดูเชิงอรรถที่ ๕, ข้างต้น

^{๓๑}มาตรา ๙ ในการกำหนดค่าปรับเป็นพินัย ให้พิจารณาให้เหมาะสมกับข้อเท็จจริง ดังต่อไปนี้

(๑) ระดับความรุนแรงของผลกระทบที่เกิดขึ้นแก่ชุมชนหรือสังคมจากการกระทำความผิดทางพินัย และพฤติการณ์อื่นอันเกี่ยวกับสภาพความผิดทางพินัย

(๒) ความรู้ผิดชอบ อายุ ประวัติ ความประพฤติ สติปัญญา การศึกษาอบรม สุขภาพ ภาวะแห่งจิต นิสัย อาชีพ สิ่งแวดล้อม การกระทำความผิดซ้ำ และสิ่งอื่นทั้งปวงเกี่ยวกับผู้กระทำความผิดทางพินัย

(๓) ผลประโยชน์ที่ผู้กระทำความผิดทางพินัยหรือบุคคลอื่นได้รับจากการกระทำความผิดทางพินัย

(๔) สถานะทางเศรษฐกิจของผู้กระทำความผิดทางพินัย

ในการชำระค่าปรับเป็นพินัย ถ้าผู้กระทำความผิดทางพินัยร้องขอ และเจ้าหน้าที่ของรัฐหรือศาลเห็นว่าผู้กระทำความผิดไม่อาจชำระค่าปรับในคราวเดียวได้ เจ้าหน้าที่ของรัฐหรือศาลจะให้ผ่อนชำระก็ได้ และในกรณีเช่นนั้นหากผู้กระทำความผิดทางพินัยผิดนัดงวดหนึ่งงวดใดโดยไม่มีเหตุอันสมควร ให้การผ่อนชำระเป็นอันยกเลิกและผู้กระทำความผิดต้องชำระค่าปรับเป็นพินัยที่ยังค้างชำระอยู่ให้ครบถ้วนภายในเวลาที่เจ้าหน้าที่ของรัฐหรือศาลกำหนด หากไม่ชำระค่าปรับเป็นพินัยภายในกำหนดเวลาดังกล่าว ให้ดำเนินการต่อไปตามมาตรา ๒๓ หรือมาตรา ๓๐ แล้วแต่กรณี

(มีต่อหน้าถัดไป)

อนึ่ง คณะกรรมการว่าด้วยการปรับเป็นพินัยมีข้อสังเกตว่า ในการฟ้องคดีคำขอท้ายฟ้องในกรณีที่มีการกระทำความผิดตามมาตรา ๑๐๑/๑^{๓๖} วรรคหนึ่ง จะต้องขอให้ศาลมีคำพิพากษาปรับเป็นพินัย ทั้งการปรับเป็นพินัยในลักษณะแรกและการปรับเป็นพินัยรายวันในลักษณะที่สองไปในคำขอเดียวกัน เพื่อมิให้เกิดปัญหาเรื่องการฟ้องซ้ำตามข้อ ๖^{๓๓} แห่งข้อบังคับของประธานศาลฎีกาว่าด้วยวิธีพิจารณาความผิดทางพินัย พ.ศ. ๒๕๖๖ ประกอบมาตรา ๓๔^{๓๔} (๔) แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

(นายปรกรณ์ นิลประพันธ์)
เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
กุมภาพันธ์ ๒๕๖๗

(ต่อจากเชิงอรรถที่ ๓๑)

รัฐมนตรีผู้รักษาการตามกฎหมายซึ่งบัญญัติความผิดทางพินัยจะวางระเบียบเพื่อกำหนดหลักเกณฑ์การกำหนดค่าปรับเป็นพินัยตามวรรคหนึ่งและการผ่อนชำระตามวรรคสองเท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งต่อพระราชบัญญัตินี้และระเบียบของนายกรัฐมนตรีตามมาตรา ๘ วรรคสอง ก็ได้

^{๓๒}โปรดดูเชิงอรรถที่ ๕, ข้างต้น

^{๓๓}ข้อ ๖ การพิจารณาความผิดทางพินัยให้เป็นไปตามที่กำหนดในข้อบังคับนี้ และในกรณีที่ข้อบังคับนี้ไม่ได้กำหนดไว้ให้นำบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา และกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งศาลแขวงและวิธีพิจารณาความอาญาในศาลแขวงมาใช้บังคับโดยอนุโลมเท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับข้อบังคับนี้ โดยคำนึงถึงความสะดวก รวดเร็ว เป็นธรรม และไม่เป็นการแก่ผู้ที่เกี่ยวข้องจนเกินสมควร

ในกรณีที่มีกฎหมายกำหนดวิธีพิจารณาสำหรับคดีประเภทใดไว้เป็นการเฉพาะ หากข้อหาตามฟ้องในคดีดังกล่าวมีความผิดทางพินัยรวมอยู่ด้วยให้นำวิธีพิจารณาตามข้อบังคับนี้ไปใช้บังคับแก่การพิจารณาพิพากษาคดีดังกล่าวในส่วนที่เป็นความผิดทางพินัยเท่าที่จะทำได้

คดีความผิดทางพินัยที่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลเยาวชนและครอบครัว ให้คำนึงถึงการคุ้มครองและการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชนเป็นสำคัญ

^{๓๔}มาตรา ๓๔ สิทธินำคดีอาญามาฟ้องย่อมระงับไป ดังต่อไปนี้

(๑) โดยความตายของผู้กระทำความผิด

(๒) ในคดีความผิดต่อส่วนตัว เมื่อได้ถอนคำร้องทุกข์ ถอนฟ้องหรือยอมความกันโดยถูกต้อง

ตามกฎหมาย

(๓) เมื่อคดีเลิกกันตามมาตรา ๓๗

(๔) เมื่อมีคำพิพากษาเสร็จเด็ดขาดในความผิดซึ่งได้ฟ้อง

(๕) เมื่อมีกฎหมายออกใช้ภายหลังการกระทำความผิดยกเลิกความผิดเช่นนั้น

(๖) เมื่อคดีขาดอายุความ

(๗) เมื่อมีกฎหมายยกเว้นโทษ